בס"ד

" וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה' " (בראשית כו' יב)

עלון מס 64

ויזרע יצחק

פרשת "ואתחנן"
הפטרה: "נחמו נחמו עמי"
יא' אב תשס"ט

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"
ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

	י"ם	ת"א	חיפה	ב"ש
כניסת השבת	19:01	19:18	19:09	19:17
יציאת השבת	20:16	20:14	20:14	20:16
רבנו תם	20:53	20:51	20:51	20:50

הגיגים מפרשת השבוע

"**ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר**" (דברים ג' כג)

"בעת ההיא - אחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דמיתי שמא הותר הנדר" רש"י

מה היה במלחמת סיחון שגרם למשה לקוות שהותר הנדר של הקב"ה ויש אפשרות שמשה יכנס לארץ? אלא, כנראה שמשה חשב שהיות שטעם לנדר הוא "יען לא האמנתם בי" כלומר, מכיון שבמעשיכם לא גרמתם לישראל להאמין בי על ידי שיראו את הנס הגלוי הזה שהסלע מוציא מים על ידי דיבור בלבד. הרי כעת, במלחמת סיחון, אחרי שמשה העמיד את החמה באמצע הרקיע, כפי שעשה יהושע שהעמיד את החמה בגבעון שנאמר: "שמש בגבעון דום", ולמדו חז"ל מגזרה שווה מהמילה "אחֵל" "אחֵל" שהעמיד משה את החמה כיהושע, אם כן, על ידי הנס המפורסם הזה בלי ספק בוודאי גדלה אמונת ישראל בקב"ה ונעשו "בנים אמון בם", הנה על ידי זה אולי תיקן את מה שקלקל במי מריבה ויותָר הנדר. (כלי יקר)

"**ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר**" (דברים ג' כג)

מפרש **האור החיים** הקדוש שכוונת משה באמרו "בעת ההיא" היא לזמן בו נשבע ה' על דור המדבר שלא יראו את הארץ, שבה כלל את למשה בשבועת הגזירה, כמו שאמר: "גם בי התאנף ה' בגללכם" (דברים א' לז), וכבר "בעת ההיא" התחנן לה' לבטל את גזירתו, ולהתיר לו השבועה. משה מדגיש ומודיע את הזמן בו התפלל אל ה' כדי שלא יחשבו ישראל שמשה התפלל על עצמו לבטל את גזירתו בלבד, ולא חש לגזרת דור המדבר, והעלים עין ממנו, עד שתם כל הדור ההוא, לכן אמר "בעת ההיא", כלומר שלפני שהתקיימה הגזירה כבר התחנן לה'.
אמנם, ראינו בתחינתו של משה שלא התפלל אלא על עצמו בלבד ולא על העם, אף על פי כן כוונתו היתה, בחכמה, שהתפלל על עצמו להתיר את שבועה שעליו, ואחר כך יאמר לפני הקב"ה לבטל גם על ישראל, כי אחר שהותרה שבועתו יהיה הדבר קל לבטל גם את של ישראל מדין "נדר שהותר מקצתו, הותר כולו" (נדרים סו)

"**והדבקים בה' א-לקיכם**" (דברים ד' ד)

ידוע מה שכתב הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פרק ו' הלכות ב-ג) ביחס לשמות הקודש: "שבעה שמות הם... כל המוחק אפילו אות אחת משבעה שמות אלו לוקה. כל הנטפל לשם מלפניו, מותר למוחקו: כגון **ל'** מלה', **וב'** מב'א-לוקים, וכיוצא בהן כי אינן בקדושת השם. אך, כל הנטפל לשם מאחוריו, כגון **ך'** של א-לוקי**ך**', **וכ' ם'** של א-לוקי**כ'ם**, וכיוצא בהן אינן נמחקים, והרי הן כשאר אותיות של שם, מפני שהשם מקדשם. לפי זה מבאר ה"**אור החיים**" הקדוש את הפסוק "ואתם הדבקים בה'", לפי שבשם הוי"ה אין אות נדבקת ונסמכת לו מלאחריו אלא רק מלפניו, כגון **ל**ה', **ב**ה', **כ**ה', ואותיות אלו אין בהם קדושה ומותר למוחקם, ואם כן תהיה דביקות ישראל בה' בדרך זה שאין ה' מקדשם, לזה סיים והוסיף "א-לקי**כם**" כלומר, דביקות זו שאתם דבקים בה' אינה כדביקות האותיות שמלפניו, אלא כאותיות שמלאחריו, שהם **כ' ם'** של א-לקי**כ'ם**, שהם קדושים כשאר האותיות של השם.

"**לא תזמוד**" (דברים ה' יז)

איך ניתן לצוות על אדם שלא יחמוד הלא אין לאדם שליטה על הרהורי הלב, ומה יעשה האדם שלבו חומד בכל זאת? אלא, שגם כאשר מתאוה האדם לתאוה גדולה וקרוב הוא להשיגה, בכל זאת, אם לפתע יתקוף אותו פחד כלשהוא, תתבטל ממנו התאוה כלא היתה, ובו ברגע ישכח מכל תאותו וחשקו. וזהו טבע שטבע הקב"ה בבריאה, שפחד קל מבטל את כל החמדות וכל התאוות של האדם. וכעת, אחרי שהזהירה התורה את האדם ש"לא תחמוד", הרי שמכח היראה והפחד מהאיסור, לא תעלה בו מחשבת חימוד כלל. זהו שאמר הכתוב "ולבעבור תהיה יראתו על פניהם, לבלתי תחטאו" כי מכח היראה יוכלו להתגבר על היצר לבלתי חטוא כלל. (בית הלוי)

לעילוי נשמת שמעון בן חמו בר אסתר ז"ל

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת :

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

ת.נ.צ.ב.ה

העלון ניתן להורדה באתרים: ladaat.net/gilionot.php alonolam.com pinchas.net/עלוני-פרשת-השבוע-ברשת.htm

נא לשמור על קדושת הגליון

אין לעיין בעלון בשעת התפלה

"ויאמר ה' אלי רב לך" (דברים ג' כז)

ידוע מה שאמרו חז"ל "כל רב מבבל, וכל רבי מארץ ישראל", זאת אומרת כאשר מוזכר פלוני ונוסף לו התואר "רב", כגון רב יוסף, סימן שהוא מבבל, אך אם התואר שנוסף הוא "רבי", כגון רבי יוחנן, סימן שהוא מארץ ישראל, ולפי זה, מסביר רבנו **יוסף חיים** בספרו "אדרת אליהו", אומר הקב"ה למשה רבנו "**רב** לך" אתה במדרגת "**רב**" וזהו תואר המתאים דוקא בחו"ל, ולכן לא יכול משה להכנס לארץ ישראל כי שם המדרגה היא "רבי".

"ויאמר ה' אלי רב לך" (דברים ג' כז)

מלת "**לך**" עולה בגימטריה חמשים, ומשה בעצמו אמר בתהילים: "ימי שנותינו בהם שבעים שנה", זאת אומרת שבדרך הטבע אורך חיי האדם הם שבעים שנה בלבד, ומשה חי מאה ועשרים שנה דהיינו חמשים שנה יותר מהראוי בדרך הטבע, וכעת, כאשר בקש משה להכנס לארץ ולחיות עוד מספר שנים אמר לו הקב"ה "**רב לך**", די לך באותם חמישים השנה שנתוספו לך. (כלי יקר)

"ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיון" (דברים ד' א)

"לעשות" - למדנו מכאן שהלמוד אינו עיקר רק עם המעשה, וכן דרשו חז"ל "לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה" (אבות א' יז). ולמדנו עוד שעם המעשה יחיה האדם, "למען תחיון", לא זולתו. (רבינו בחיי)

"ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד' טו)

הרבה פעמים נתקלים אנו בחולים היודעים את הסכנה הטמונה להם במאכל או דבר כל שהוא, ובכל זאת מעלימים עיניהם מהסכנה ונמשכים דוקא לדבר המסוכן להם ללא יכולת להתגבר על התאוה. וצריך להבין מדוע? אלא, שידוע שהחולה פטור מכל המצוות, כי "אנוס רחמנא פטריה" יש רק מצוה אחת שעליו לקיים והיא: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", לכן, במצוה זו, מתאמץ היצר הרע להכשילו. (רבי ישראל מסלנט)

"ופן תשא עיניך השמימה... והשתחוית להם ועבדתם" "וה' התאנף בי על דבריכם וישבע לבלתי עברי את הירדן ולבלתי בא אל הארץ הטובה" (דברים ד' יט, כא)

מה ראה משה לספר על מניעת כניסתו לארץ ישראל בתוך דברי התוכחה כשהוא מזהיר את עם ישראל בענין איסור עבודה זרה? בגמרא (סנהדרין סד) נאמר שעזרא התפלל שיתבטל היצר הרע של עבודה זרה ובאמת נתבטל, והגמרא (ערכין לב) שואלת מדוע משה לא התפלל על כך? ותירצו שם שלתפילה זו דרוש שתעמוד לו הזכות של ישיבת ארץ ישראל, ולמשה היתה חסרה זכות זו שכן הוא לא נכנס לארץ. וזהו שאמר כאן: שאחרי שמשה הזהירם מפני עוון עבודה זרה שעלולים בני ישראל לחטוא בו: "פן תשחיתון... ועבדתם עץ ואבן" יבואו בני ישראל להקשות, מדוע אין משה מתפלל על ביטול היצר הרע של עבודה זרה? על זה אמר כי הסיבה היא היות ש"אינני עובר את הירדן" להכנס לארץ ישראל, ואין לי אפוא זכות ישיבת ארץ ישראל שתעמוד לי על מנת שתתקבל תפילתי. (תוספות ברכה)

"ונושנתם בארץ" (דברים ד' כה)

דרשו חז"ל, רמז להם שיגלו לסוף תתנ"ב שנה (852) כמנין "ונושנתם", שהרי כתוב: "ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים ויבן הבית לה'" (מלכים א ו' א), וידוע שבית ראשון עמד על תילו 410 שנה, אם נחסר מסכום השנים את ארבעים השנה שהלכו במדבר ישארו 850 שנה (850=40-410+480), אלא, הקב"ה בחסדו הקדים את הגלות שנתיים קודם כדי שלא יתקיים בהם "כי אבד תאבדון", וזהו שכתוב: "וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' א-לקינו" (דניאל ט'), צדקה עשה לנו שמהר הפורענות לבוא שנתיים קודם זמנה. (רבינו בחיי)

"למען תירא... לשמר את כל חקותיו ומצותיו... אתה ובנך ובן בנך כל ימי חייך" (דברים ו' ב)

ונראה דהנה אמרו: "אל תאמין בעצמך עד יום מותך" (אבות ב' ד), ולכן צריך האדם לדאוג ולעשות סייגים שלא יכשל כפי שראינו שחז"ל גזרו גזרות: שבשבת "לא יקרא לאור הנר שמא יטה, לכן אמר "למען תירא... לשמור כל חקותיו", דהיינו לעשות סייגים וגדרים, שלא יבואו לפרוץ גוף החוק והמצוה. והוסיף הכתוב: "אתה ובנך ובן בנך כל ימי חייך", שאפילו שיש לך בנים ובני בנים, ואתה זקן וכבר נחלש יצרך, אף על פי כן אל תאמין בעצמך, וצריך אתה לסייגים על מנת לשמור את החוק והמצוה. (משך חכמה)

"את בצר במדבר בארץ המישור לראובני" (דברים ד' מג)

יש לשים לב שעיר המקלט הראשונה הופרשה מחלקו של ראובן, והטעם, לפי **רבינו בחיי**, לפי שראובן פתח בהצלת נפשות תחלה, בעת מכירת יוסף, שנאמר: "וישמע ראובן ויצילהו מידם" (בראשית לז'), ועוד כתוב: "ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם", לכן מפרישים ערי מקלט בחלקו של ראובן.

אין לציין בשעת התפלה

ניקוי שטיחים לא יעשה אם

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו הי"ו

יום שישי - 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב

הזכויות אינן שמורות. הפצה, לזיכוי הרבים, מותרת בכל דרך. "ואהבת לרעך כמוך"– סיימת לקרא, נא העבר לחברך.